

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos apskaitos instituto
standartų tarybos 2003 m. gruodžio 10 d.
nutarimu Nr. 10

14-ASIS VERSLO APSKAITOS STANDARTAS „VERSLO JUNGIMAI“

(Žin., 2004, Nr. 43-1437)

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Šio standarto tikslas – nurodyti, kaip turi būti registruojamas apskaitoje ir parodomi finansinėje atskaitomybėje verslo jungimai.
2. Šis standartas taikomas visų Lietuvos Respublikos teisės aktuose numatytų verslo jungimų apskaitai, jei jie atitinka standarte pateiktą verslo jungimo apibrėžimą.
3. Šis standartas netaikomas įmonių, veikiančių pagal jungtinės veiklos sutartis, apskaitai ir bendro pavaldumo įmonėms, kurias kontroliuoja tie patys fiziniai asmenys ar fizinių asmenų grupės.

II. PAGRINDINĖS SĄVOKOS

Asocijuota įmonė – įmonė, kuriai kita įmonė (investuotojas) daro reikšmingą įtaką ir kuri nėra nei tos įmonės dukterinė įmonė, nei pagal jungtinės veiklos (partnerystės) sutartį veikianti įmonė, nei bendro pavaldumo įmonė.

Atkuriamoji vertė – suma, kurios reikėtų tokių pat fizinių ir eksploatacinių savybių objektui sukurti, pagaminti arba pastatyti (įrengti) ar įsigyti.

Atsiskaitymo diena – diena, kai sumokama visa ar dalis sumos už įsigytą įmonės grynąjį turtą arba akcijas.

Balansinė vertė – suma, kuria turtas, nuosavas kapitalas ir įsipareigojimai parodyti balanse.

Bendro pavaldumo įmonė – įmonė, kurią kontroliuoja (valdo) tie patys juridiniai ar fiziniai asmenys (asmenų grupės) ir kurios kontrolė nėra laikina.

Dukterinė įmonė – įmonė, kurią kontroliuoja kita įmonė.

Grynasis turtas – įmonės turto dalis, likusi iš viso turto, įvertinto tikrąja verte, atėmus visus įsipareigojimus, įvertintus tikrąja verte.

Įmonė, veikianti pagal jungtinės veiklos sutartį – įmonė, kurią bendrai kontroliuoja du ar daugiau fizinių ar juridinių asmenų. Kontrolės pasidalijimas turi būti įteisintas sutartimi ir nė vienas iš kontroliuojančių asmenų atskirai negali priimti lemiamų sprendimų.

Įsigijimas – kai viena įmonė, įsigyjančioji, ima valdyti kitos, įsigyjamąsios, įmonės grynąjį turtą ir veiklą, mainais perduodama turtą, prisiimdama įsipareigojimus ar išleisdama nuosavybės vertybinius popierius (akcijas).

Įsigijimo data – data, kai įgijėjui perduodama kitos įmonės kontrolė.

Įsigyjančioji įmonė – įmonė, kuri prisijungia kitą įmonę arba įsigyja jos grynojo turto ir veiklos kontrolę.

Įsigyjamoji įmonė – įmonė, kuri prijungiama prie kitos įmonės ir kaip juridinis asmuo nustoja veikti arba jos veiklą pradeda kontroliuoti kita įmonė.

Kontrolė – įmonės teisė daryti lemiamą įtaką kitai įmonei, valdyti ir veikti kitos įmonės finansinę ir ūkinę veiklą siekiant iš šios veiklos gauti naudos. Kontrolė gali būti tiesioginė ir netiesioginė.

Neigiamas prestižas – suma, kuria įgijėjo sumokėta kaina yra mažesnė už įsigytos kitos įmonės grynojo turto dalies vertę.

Mažumos dalis – dukterinės įmonės akcininkams, kurie nėra nei patronuojanti įmonė, nei kita tai grupei priklausanti dukterinė įmonė, tenkanti dukterinės įmonės nuosavo kapitalo ar ataskaitinio laikotarpio pelno (nuostolių) dalis.

Patronuojanti įmonė – įmonė, kuri turi vieną ar daugiau dukterinių įmonių.

Prestižas – suma, kuria įgijėjo sumokėta kaina viršija įsigytos įmonės grynojo turto dalies vertę ir iš kurios įgijėjas tikisi gauti ekonominės naudos ateityje.

Tikroji vertė – suma, už kurią gali būti apsieista turtu ar paslaugomis arba kuria gali būti užskaitytas tarpusavio įsipareigojimas tarp nesusijusių šalių, kurios ketina pirkti/parduoti turtą arba užskaityti tarpusavio įsipareigojimą.

Verslo jungimai – atskirų įmonių sujungimai į vieną ekonominį vienetą, kai viena įmonė prijungiama prie kitos, dvi ar daugiau įmonių sujungiamos į vieną arba įsigyjamos kitos įmonės akcijos, suteikiančios teisę kontroliuoti šią įmonę.

III. VERSLO JUNGIMŲ BŪDAI

4. Verslas gali būti jungiamas įvairiais būdais. Tai gali būti dviejų ar daugiau įmonių susijungimas į vieną, įsigyjamas kitos įmonės verslas, vienos ar kelių besijungiančių įmonių turtas ir įsipareigojimai perduodami valdyti kitai įmonei, steigiama nauja įmonė kelių įmonių turtui ir įsipareigojimams valdyti, įsigyjamos visos kitos įmonės akcijos ar jų dalis, suteikianti teisę daryti lemiamą įtaką šiai įmonei.

5. Jungiamos įmonės gali būti iki sujungimo viena nuo kitos nepriklausomos, bendro pavaldumo arba vienai įmonių grupei priklausančios įmonės.

IV. BENDRO PAVALDUMO ĮMONĖS

6. Bendro pavaldumo įmonių jungimas – verslo jungimas kai jungiamos įmonės, kurios iki ir po sujungimo yra kontroliuojamos to paties asmens ar asmenų grupės.

7. Jei bendro pavaldumo įmonės, kurias kontroliuoja fiziniai asmenys ar jų grupė, yra reorganizuojamos prijungiant vieną ar kelias įmones, kurios po reorganizavimo kaip juridiniai asmenys pasibaigia, arba dvi ar daugiau įmonių sujungiant į vieną juridinį asmenį, arba jų turtą ir įsipareigojimus perduodant valdyti steigiamai naujai įmonei, taikomas pirkimo metodas.

8. Jei bendro pavaldumo įmonės, kurias kontroliuoja juridiniai asmenys ar jų grupė, yra reorganizuojamos prijungiant vieną ar kelias įmones, kurios po reorganizavimo kaip juridiniai asmenys pasibaigia, arba dvi ar daugiau įmonių sujungiant į vieną juridinį asmenį, arba jų turtą ir įsipareigojimus perduodant valdyti steigiamai naujai įmonei, jų finansinės atskaitomybės sujungiamos perkeliant turtą ir įsipareigojimus balansinėmis vertėmis (jei iki reorganizavimo tų įmonių turtas ir įsipareigojimai buvo įvertinti šio standarto 38–42 punktų reikalavimus) arba taikant pirkimo metodą (jei iki reorganizavimo jų turtas ir įsipareigojimai nebuvo įvertinti tikrosiomis vertėmis).

V. ĮSIGIJIMO DATA

9. Data, nuo kurios įgijėjui perduodama įsigyjamosios įmonės grynojo turto kontrolė, yra laikoma įmonės įsigijimo data, nesvarbu, ar teisiniu požiūriu sandoris baigtas. Nustatant įmonės įsigijimo datą, turi būti atsižvelgiama į įsigijimo esmę ir faktinę kitos įmonės kontrolę, o ne į formalius reikalavimus.

10. Nuo įmonės įsigijimo datos įgijėjas privalo užregistruoti įsigijimą apskaitoje ir parodyti finansinėje atskaitomybėje.

11. Jei sujungus verslą tarp įmonių atsiranda patronuojančios ir dukterinės įmonės santykiai, nuo įmonės įsigijimo datos įgijėjas privalo konsoliduotame balanse rodyti įsigytos įmonės turtą, įsipareigojimus ir prestižą (ar neigiamą prestižą), atsiradusį įsigijimo metu, o konsoliduotoje pelno (nuostolių) ataskaitoje – įsigytos įmonės veiklos rezultatus.

VI. VERSLO JUNGIMŲ APSKAITA

12. Neatsižvelgiant į tai, kaip jungiamas verslas (įsigyjamas kitos įmonės turtas ir įsipareigojimai ar akcijos), verslo jungimų apskaitai turi būti taikomas pirkimo metodas. Pirkimo metodą taiko įsigyjančioji įmonė.

13. Taikant pirkimo metodą, įmonės įsigijimas registruojamas apskaitoje panašiai kaip ir kito turto įsigijimas. Įsigyjančioji įmonė įsigyja grynąjį turtą ir apskaitoje pripažįsta įsigytą turtą ir įsipareigojimus.

14. Pirkimo metodas taikomas tokia tvarka:

14.1. identifikuojama įsigyjančioji įmonė ;

14.2. nustatoma įmonės įsigijimo savikaina;

14.3. įvertinamas įmonės turtas ir įsipareigojimai;

14.4. įvertinamas ir pripažįstamas įmonės prestižas (neigiamas prestižas).

VII. ĮSIGYJANČIOSIOS ĮMONĖS IDENTIFIKAVIMAS

15. Visais atvejais sujungiant verslą turi būti identifikuojama įsigyjančioji įmonė. Dažniausiai sujungiant verslą viena įmonė, įsigyjančioji, įgyja teisę kontroliuoti vieną ar daugiau įmonių. Paprastai kontrolė atsiranda, kai įsigyjama daugiau kaip 50 procentų balsų suteikiančių akcijų. Tačiau ir tais atvejais, kai įmonė įsigyja mažiau kaip 50 procentų balsų suteikiančių akcijų, ji gali būti įsigyjančioji įmonė, jei dėl verslo sujungimo įgyja:

15.1. teisę valdyti daugiau kaip pusę kitos įmonės balsų suteikiančių akcijų, susitarusi su kitais tos įmonės akcininkais;

15.2. teisę kontroliuoti kitos įmonės veiklą pagal įstatus ar sutartį;

15.3. teisę skirti arba atšaukti daugumą kitos įmonės valdybos ar kito atitinkamo valdymo organo narių;

15.4. balsų daugumą kitos įmonės valdybos ar kito atitinkamo valdymo organo susirinkimuose.

16. Jei pagal pirmiau nurodytus kriterijus sunku nustatyti, kuri įmonė yra įsigyjančioji, reikia atsižvelgti į šiuos požymius:

16.1. jei besijungiančių įmonių vertė skiriasi, įsigyjančioji įmonė yra ta, kurios vertė didesnė;

16.2. jei verslas jungiamas atsiskaitant už turtą ar akcijas pinigais, įsigyjančioji įmonė yra ta, kuri sumoka (turi sumokėti) pinigų;

16.3. jei sujungus verslą vienos įmonės vadovybė gali daryti poveikį skiriant po sujungimo atsiradusios įmonės vadovus, ta įmonė laikoma įsigyjančiaja.

17. Kai įsigyjančioji įmonė už įsigyjamą kitos įmonės akcijas atsiskaito ne pinigais, o savo išleidžiamomis balsus suteikiančiomis akcijomis, gali pasitaikyti atveju, kai išleidžiama tiek balsus suteikiančių akcijų, kad kontrolė pereina įsigyjamajai įmonei. Toks įsigijimas vadinamas atvirkštiniu įsigijimu. Akcijas išleidžianti įmonė teisiniu požiūriu gali būti laikoma patronuojančia arba veiklą tęsiančia įmone, tačiau apskaitos požiūriu laikoma, kad akcijas išleidžiančią įmonę įsigijo kita įmonė, įsigyjančioji, ir akcijas išleidžiančios įmonės akcijas ar turtą bei įsipareigojimus ji turi registruoti apskaitoje, taikydama pirkimo metodą.

VIII. ĮSIGIJIMO SAVIKAINA

18. Įsigijimo savikaina nustatoma prie sumokėtos (mokėtinos) pinigų ar jų ekvivalentų sumos arba kito perduoto turto, prisiimtų įsipareigojimų ar išleistų nuosavybės vertybinių popierių tikrosios vertės atsiskaitymo datą pridėdant visas išlaidas, tiesiogiai priskiriamas įsigijimui.

19. Kai įsigyjant verslą arba akcijas sudaromi keli sandoriai su skirtingais pardavėjais, įsigijimo savikaina bus bendra visų sandorių vertė.

20. Kai atsiskaitoma dalimis, svarbu atskirti įmonės įsigijimo datą ir atsiskaitymo dieną. Pirkimo metodas taikomas nuo įsigijimo datos.

21. Atsiskaitymo dieną sumokėti pinigai ar perduotas turtas ir prisiimti įsipareigojimai vertinami tikrąja verte. Jei mokėjimas atidedamas, įsigijimo savikaina yra atsiskaitymo dieną mokėtina suma, atsižvelgus į visas priemokas ar nuolaidas, kurios gali būti taikomos sumokant.

22. Jei atsiskaitoma vertybiniais popieriais, nustatant įsigijimo savikainą įsigyjančiosios įmonės išleisti rinkoje parduodami vertybiniai popieriai vertinami tikrąja verte atsiskaitymo dieną. Jei atsiskaitymo dieną rinkos kaina nepatikima, būtina atsižvelgti į kainos pokyčius per laikotarpį prieš ir po įsigijimo sąlygų paskelbimo. Jei rinka yra nepatikima arba rinkos kainos nėra, įsigyjančiosios įmonės išleidžiamų vertybinių popierių vertė apskaičiuojama remiantis tuo, kokią įsigyjančiosios arba įsigyjamąsios įmonės grynojo turto dalį jie sudaro – pagal tai, kurią iš jų galima patikimiau įvertinti. Vertybinių popierių vertė gali būti nustatyta ir atlikus nepriklausomą vertinimą.

23. Įsigyjančioji įmonė gali patirti ir kitų su įsigijimu susijusių išlaidų (mokėjimai auditoriams, konsultantams, turto vertintojams ir pan.). Tokios išlaidos gali būti priskiriamos įsigijimo savikainai.

24. Nuosavybės vertybinių popierių (akcijų) registravimo ir išleidimo išlaidų suma mažinami akcijų priedai, o jei akcijų priedų nėra, šiomis išlaidomis mažinamas nepaskirstytasis pelnas, didinamas nuostolis. Bendrosios administravimo ir kitos išlaidos, kurių negalima tiesiogiai priskirti įsigijimui, neįtraukiamos į įsigijimo vertę, bet pripažįstamos to laikotarpio, kuriuo jos buvo patirtos, sąnaudomis.

IX. ĮSIGIJIMO SAVIKAINOS KOREGAVIMAS

25. Jei įsigijimo sutartyje numatytos sąlygos, kurioms atsiradus turėtų būti koreguojama sumokėta (mokėtina) už įsigyjamą įmonę suma, įgijėjas šia suma koreguoja įsigijimo savikainą įsigijimo datą, jei koregavimo sumą galima patikimai įvertinti. Jeigu pagal tokią sutartį įsigijimo savikaina įsigijimo datą nebuvo koreguojama, tačiau vėliau sumokėta (mokėtina) suma yra koreguojama, kartu turi būti koreguojama ir prestižo suma.

26. Kai kuriais atvejais įsigyjantieji įmonė turi pripažinti numatomus neapibrėžtuosius įsigyjamosios įmonės įsipareigojimus, įskaitant ir turta bei įsipareigojimus, kurie nebuvo parodyti įsigyjamosios įmonės finansinėje atskaitomybėje.

X. ETAPAIŠ VYKDOMAS ĮMONĖS AKCIJŲ PIRKIMAS

27. Įmonės akcijų įsigijimas gali būti vykdomas keliais etapais. Tokiu atveju kiekvienas įsigijimo etapas parodomas atskirai, kad būtų galima nustatyti įsigyto grynojo turto ir įsipareigojimų tikrąsias vertes ir apskaičiuoti kiekvieno sandorio metu atsirandantį prestižą. Tai atliekama lyginant atskirų akcijų įsigijimų kainas su įsigyjamosios įmonės turto ir įsipareigojimų tikrąja verte.

28. Kai akcijų įsigijimas vykdomas etapais, turto ir įsipareigojimų tikroji vertė kiekvieną sandorio dieną gali būti kitokia. Jei viso su akcijų įsigijimu susijusio turto ir įsipareigojimų tikroji vertė kiekvieno sandorio metu yra perskaiciuojama, kiekvienas anksčiau turėtos dalies vertės pasikeitimas yra registruojamas kaip perkainojimas.

29. Ne kiekvienas sandoris pripažįstamas verslo jungimu. Prieš pripažįstant sandorį verslo jungimu, jis gali būti kvalifikuojamas kaip paprastoji investicija arba investicija į asocijuotą įmonę. Jei sandoris buvo pripažintas investicija į asocijuotą įmonę, įsigyto turto ir įsipareigojimų tikrosios vertės nustatomos ir prestižas pripažįstamas nuo tos datos, kai pradedamas taikyti nuosavybės metodas.

30. Jei investicija anksčiau nebuvo pripažinta kaip investicija į asocijuotą įmonę, tačiau nuo tam tikros datos ji ėmė atitikti investicijos į asocijuotą įmonę pripažinimo kriterijus, turto ir įsipareigojimų tikrosios vertės nustatomos ir prestižas pripažįstamas šią datą.

XI. ĮSIGYTO TURTO IR ĮSIPAREIGOJIMŲ IDENTIFIKAVIMAS

31. Įsigyjantieji įmonė įsigytą kitos įmonės turta ir įsipareigojimus, kuriuos įsigyjamoji įmonė turėjo įsigijimo datą, pripažįsta tik tada, jei:

31.1. pagrįstai tikėtina, kad įsigyjantieji įmonė iš turto gaus ekonominės naudos būsimaisiais laikotarpiais;

31.2. galima patikimai nustatyti jų įsigijimo savikainą.

32. Įsigytas turtas ir įsipareigojimai turi būti įvertinami jų tikrąja verte įsigijimo datą.

33. Įsigyjantieji įmonė gali pripažinti turta ir įsipareigojimus, kurie nebuvo pripažinti įsigytos įmonės finansinėje atskaitomybėje todėl, kad iki įsigijimo jie neturėjo reikalingų pripažinimo požymių.

34. Įsigijimo datą negali būti pripažįstami įsipareigojimai, kurie kyla dėl įsigyjamosios įmonės ketinimų ar veiksmų, siejamų su būsimaisiais nuostoliais ar kitomis išlaidomis, kurių tikimasi patirti dėl įsigijimo, nesvarbu, ar jie susiję su įsigyjantiaja, ar su įsigyjama įmone. Tai nėra įsigyjamosios įmonės įsipareigojimai įsigijimo datą, todėl negali būti priskiriami įsigijimo savikainai.

35. Jei įsigyjantieji įmonė sudaro su įsigijimu susijusius planus ir įsipareigojimai yra neatsiejama tų planų dalis, gali būti pripažįstami atidėjimai šio standarto 36 punkte nurodytoms išlaidoms.

36. Įsigijimo datą įsigyjantieji įmonė gali pripažinti atidėjimą, kuris nebuvo įsigyjamosios įmonės įsipareigojimas, tik tada, jei įsigijimo datą ji turi sudarytą įgalioto įmonės valdymo organo patvirtintą verslo planą, kuriame numatoma nutraukti ar susiaurinti įsigyjamosios įmonės veiklą ir kuris siejasi su:

36.1. kompensavimu įsigyjamosios įmonės darbuotojams už jų darbo sutarties nutraukimą;

36.2. įsigyjamosios įmonės gamybinių pajėgumų sumažinimu;

36.3. įsigyjamosios įmonės gaminių asortimento apribojimu;

36.4. įsigyjamosios įmonės sutarčių, kurios tapo nuostolingos, nutraukimu, kadangi įsigijimo datą arba anksčiau įsigyjamoji įmonė pranešė kitai šaliai, kad sutartis bus nutraukiama.

37. Visi pagal 36 punktą pripažinti atidėjimai turi būti skirti padengti tik 1, 2, 3, 4 papunkčiuose numatomoms išlaidoms.

XII. TURTO IR ĮSIPAREIGOJIMŲ ĮVERTINIMAS VERSLO JUNGIMŲ ATVEJU

38. Jei sujungiant verslą susijungia dvi ar daugiau įmonių arba įsigyjamas kitos įmonės turtas ir įsipareigojimai arba visos akcijos, įsigytas identifikuojamas turtas ir įsipareigojimai turi būti įvertinti jų tikrąją vertę įsigijimo datą.

39. Jei įsigyjamos ne visos kitos įmonės balsus suteikiančios akcijos, įsigytos įmonės identifikuojamo turto ir įsipareigojimų vertę įsigijimo datą sudaro įsigyjamosios įmonės ir mažumos dalis, įvertinta tikrąją vertę.

40. Įsigytas turtas ir įsipareigojimai įvertinami taip:

40.1. vertybiniai popieriai, kotiruojami Vertybinių popierių biržoje – rinkos vertę;

40.2. vertybiniai popieriai, kuriais prekiaujama kitose reguliuojamose, nuolatinėse ir viešose vertybinių popierių rinkose – rinkos vertę;

40.3. kiti vertybiniai popieriai – vertę, kuri nustatoma atsižvelgiant į kainą paskutiniąją biržos prekybos sesiją arba kainą, kuria vertybiniais popieriais buvo prekiauta anksčiau; nuosavą kapitalą, tenkantį vienai akcijai; numatomą akcijos rinkos vertės ir grynojo pelno, tenkančio vienai akcijai, santykį; numatomą grynąjį pelną, tenkantį vienai akcijai; kainą, kuria buvo prekiaujama panašių (palyginamų) bendrovių akcijomis; veiksnius, galinčius padidinti arba sumažinti pajamas, gaunamas iš vertybinių popierių; kitus veiksnius, galinčius turėti įtakos nustatant vertybinių popierių tikrąją vertę;

40.4. gautinos sumos įvertinamos grynąją vertę, atėmus sumas, kurių nesitikima atgauti ir, jei reikia, išieškojimo išlaidas;

40.5. atsargos įvertinamos taip: pagaminta produkcija ir prekės – grynąją galimo realizavimo vertę; nebaigta gamyba – grynąją galimo realizavimo vertę, įvertinus išlaidas nebaigtai gamybai užbaigti ir pagamintai produkcijai parduoti; žaliavos – atkuriamąją vertę;

40.6. žemė ir pastatai įvertinami rinkos vertę;

40.7. įrengimai ir įranga įvertinami rinkos vertę. Kai duomenų apie rinkos vertę nėra dėl specifinio įrengimų ir įrangos pobūdžio arba todėl, kad objektai retai parduodami, išskyrus pardavimą kartu su veiklą tęsiančia įmone, jie vertinami jų atkuriamąją vertę;

40.8. nematerialusis turtas įvertinamas rinkos ar balansine vertę;

40.9. mokėtinos sumos, vekseliai, ilgalaikės skolos, įsipareigojimai, sukauptos sumos ir kiti mokėjimo reikalavimai – sumų, mokėtinų nustatytiems įsipareigojimams padengti, esamomis vertėmis, diskontuotomis taikant atitinkamas palūkanų normas;

40.10. atidėjimai, skirti įsigytos įmonės veiklai sustabdyti ar susiaurinti – šio standarto 36 punkte nustatyta tvarka.

41. Jei rinkos vertės nustatyti neįmanoma, taikomi kiti tikrosios vertės nustatymo būdai.

42. Jei po įsigijimo įgijėjas gauna papildomų duomenų, kurie padeda tiksliau įvertinti įsigyto turto ir įsipareigojimų tikrąją vertę, įgijėjas turi atitinkamai koreguoti užregistruotą turto ir įsipareigojimų bei prestižo vertę, tačiau neviršijant prestižo atsiperkamosios vertės. Toks

koregavimas gali būti atliekamas iki pirmosios po įsigijimo metinės finansinės atskaitomybės sudarymo. Vėlesniais laikotarpiais koreguotina suma pripažįstama pajamomis arba sąnaudomis.

XIII. PRESTIŽO (NEIGIAMO PRESTIŽO) PATEIKIMAS FINANSINĖJE ATSKAITOMYBĖJE

43. Prestižas (neigiamas prestižas) įsigijimo datą apskaitoje registruojamas įsigijimo savikaina, finansinėje atskaitomybėje pateikiamas likutine verte (iš įsigijimo savikainos atėmus amortizaciją ir vertės sumažėjimą).

44. Prestižas (neigiamas prestižas), susidarantis dėl tokio verslo jungimo, kai viena iš besijungiančių įmonių nustoja veikti kaip atskiras juridinis asmuo, įsigyjančiosios įmonės finansinėje atskaitomybėje pripažįstamas nematerialiuoju turtu.

45. Prestižas (neigiamas prestižas), susidarantis dėl tokio verslo jungimo, kai visos besijungiančios įmonės toliau veikia kaip atskiri juridiniai asmenys, atskiroje įsigyjančiosios įmonės finansinėje atskaitomybėje parodomas tame pačiame straipsnyje kaip ir investicija į įsigyjamą įmonę. Konsoliduotoje finansinėje atskaitomybėje su konsoliduojamomis dukterinėmis įmonėmis susijęs prestižas (neigiamas prestižas) parodomas nematerialiojo turto dalyje.

XIV. PRESTIŽO APSKAITA

46. Prestižas turi būti amortizuojamas visą jo naudingo tarnavimo laiką, dažniausiai per 5 metus nuo pirmo pripažinimo, tačiau išimtiniais atvejais gali būti nustatomas ilgesnis prestižo naudingo tarnavimo laikas.

47. Prestižas amortizuojamas taikant tiesiogiai proporcingą amortizacijos skaičiavimo metodą. Kiekvieną ataskaitinį laikotarpį amortizacijos suma pripažįstama veiklos sąnaudomis.

48. Vertinant prestižo naudingo tarnavimo laiką, reikia atsižvelgti į šiuos veiksnius:

48.1. įsigyto verslo pobūdį ir numatomą gyvavimo laiką;

48.2. pramonės šakos, kuriai priklauso įsigytas verslas, pastovumą ir numatomą gyvavimo laiką;

48.3. produkcijos senėjimo, paklausos pokyčių ir kitų ekonominių veiksnių poveikį įsigyjamam verslui;

48.4. numatomą galimybę pagrindiniams vadovams ar darbuotojams tęsti darbą įmonėje po jungimo ir tai, ar įsigytą verslą gali veiksmingai valdyti kita vadovų komanda;

48.5. išlaidų ir finansavimo lygį, reikalingą, kad tikėtina būsimųjų laikotarpių nauda būtų gaunama iš įsigyto verslo, ir įmonės sugebėjimus bei norą siekti šio lygio;

48.6. laukiamus konkurentų ar galimų konkurentų veiksmus;

48.7. įsigyto verslo kontrolės laikotarpį ir teisinės, reguliavimo ar sutarčių nuostatas, turinčias įtakos naudingo tarnavimo laikui.

49. Prestižas, be kitų dalykų, parodo būsimąją ekonominę naudą, kuri negali būti pripažinta atskirai. Kuo ilgesnis prestižo naudingo tarnavimo laikas, tuo jo įvertinimas tampa mažiau patikimas. Prestižo naudingo tarnavimo laikas visada ribotas.

50. Prestižo amortizacijos laikotarpis turi būti peržiūrimas kiekvienais metais. Jei tikėtinas naudingo tarnavimo laikas reikšmingai skiriasi nuo anksčiau numatyto, amortizacijos laikotarpis turi būti atitinkamai tikslintas ataskaitiniu ir būsimaisiais laikotarpiais. Amortizacija skaičiuojama nuo jo nustatytos naujos vertės.

51. Nustačiusi, kad prestižo vertė sumažėjo, įmonė taiko tuos pačius apskaitos principus kaip ir kito turto vertės sumažėjimui registruoti.

52. Kai prestižo naudingo tarnavimo laikas ilgas, gali būti sunku nustatyti, ar jo vertė mažėja. Tais atvejais, kai nustatytas prestižo naudingo tarnavimo laikas yra daugiau kaip 20 metų, kiekvienais metais turi būti peržiūrima, ar jo vertė nesumažėjo.

XV. NEIGIAMO PRESTIŽO APSKAITA

53. Įsigyto kitos įmonės grynojo turto vertės dalis, viršijanti įsigijančiosios įmonės už jį sumokėtą sumą, gali būti pripažįstama neigiamu prestižu, jei nepripažįstama pajamomis dėl įmonės įsigijimo.

54. Prieš pripažindama ir registruodama apskaitoje neigiamą prestižą, įmonė turi įsitikinti, ar įsigytos įmonės turtas ir įsipareigojimai teisingai įvertinti. Kai kuriais atvejais skirtumas gali atsirasti dėl to, kad įsigytos įmonės turto balansinė vertė yra mažesnė už jo tikrąją vertę.

55. Neigiamo prestižo dalis, susijusi su būsimaisiais nuostoliais ir sąnaudomis, kurios yra numatytos įsigijimo plane ir gali būti patikimai įvertintos, bet dar nepripažintos įsipareigojimais įsigijimo data, turi būti nuosekliai pripažįstama pajamomis pelno (nuostolių) ataskaitoje ir mažinamos veiklos sąnaudos to laikotarpio, kurio bus pripažįstami numatyti nuostoliai ir sąnaudos.

56. Neigiamo prestižo dalis, nesusijusi su numatytais būsimaisiais nuostoliais ir sąnaudomis, kurių negalima patikimai įvertinti įsigijimo data, turi būti pripažįstama pajamomis pelno (nuostolių) ataskaitoje taip:

56.1. neigiamo prestižo suma, neviršijanti įsigyto ilgalaikio nepiniginio turto tikrosios vertės, turi būti pripažįstama pajamomis per likusį įsigyto ilgalaikio nepiniginio turto naudingo tarnavimo laikotarpį, proporcingai to turto nusidėvėjimo/amortizacijos sumai;

56.2. neigiamo prestižo suma, viršijanti įsigyto ilgalaikio nepiniginio turto tikrąją vertę, turi būti nedelsiant pripažįstama pajamomis.

XVI. INFORMACIJOS ATSKLEIDIMAS FINANSINĖJE ATSKAITOMYBĖJE

57. Finansinės atskaitomybės aiškinamajame rašte apie verslo jungimus turi būti pateikiama ši informacija:

57.1. sujungiančių verslą įmonių pavadinimai ir veikla;

57.2. sujungus verslą atsiradusios įmonės veiklos pradžia apskaitoje;

57.3. veikla, kurios atsisakoma sujungus verslą;

57.4. įsigytų akcijų su balsavimo teise skaičius;

57.5. įsigijimo savikaina ir sumokėta arba mokėtina suma.

58. Apie prestižą turi būti atskleidžiama ši informacija:

58.1. prestižo amortizacijos laikotarpis;

58.2. pelno (nuostolių) ataskaitos straipsniai, į kuriuos įtraukta prestižo amortizacija;

58.3. prestižo suma ataskaitinio laikotarpio pradžioje ir pabaigoje;

58.4. visi prestižo koregavimai, susiję su turto vertės pasikeitimais.

59. Apie neigiamą prestižą turi būti atskleista ši informacija:

59.1. neigiamo prestižo suma;

59.2. laikotarpiai, kuriais neigiamas prestižas pripažįstamas pajamomis;

59.3. pelno (nuostolių) ataskaitos straipsniai, kuriuose neigiamas prestižas pripažįstamas pajamomis;

59.4. visas papildomas neigiamas prestižas, pripažintas per ataskaitinį laikotarpį;

59.5. visi prestižo koregavimai, atlikti dėl pasikeitusios turto ar įsipareigojimų vertės;

59.6. neigiamo prestižo suma, pripažinta pajamomis per ataskaitinį laikotarpį.

60. Atidėjimai, sudaryti įmonės veiklai sumažinti arba sustabdyti, kiekvienam verslo jungimui atskirai.

XVII. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

61. Šis standartas turi būti taikomas sudarant 2004 m. sausio 1 d. ir vėliau prasidedančių ataskaitinių laikotarpių finansinę atskaitomybę.